

BEGELEIDENDE NOTA

van het Praesidium
aan de Conventie

Betreft: Artikelen over het Hof van Justitie en de Rechtbank

1. Voor de leden van de Conventie gaan in de bijlage de ontwerp-artikelen van deel II, over het Hof van Justitie, vergezeld van toelichting. Het ontwerp van artikel 20 van deel I van de Grondwet, dat reeds aan de Conventie is toegezonden (document CONV 691/03), staat ook in deze nota.
2. Bij de opstelling van de nieuwe artikelen is voortgebouwd op het werk van de studiegroep over het Hof van Justitie, die voorgezeten wordt door de heer Vitorino (de wijzigingen ten opzichte van de huidige artikelen zijn vetgedrukt).
3. De leden van de Conventie wordt in het bijzonder geattendeerd op de volgende wijzigingsvoorstellen van het Praesidium:
 - ◆ Besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid van stemmen en wetgevingsprocedure voor de bepalingen volgens welke de Raad momenteel met eenparigheid besluiten neemt, te weten artikel 225 A (instelling van gespecialiseerde rechtbanken), 229 A (instelling van een gespecialiseerde rechtbank voor de bescherming van industriële eigendomsrechten) en 245 (statuut van het Hof van Justitie);

- ♦ Wijziging van de voorwaarden voor ontvankelijkheid van beroepen tot nietigverklaring van natuurlijke of rechtspersonen met betrekking tot "regelgevende handelingen"(artikel 230, lid 4);
 - ♦ De instelling van een raadgevend comité dat als taak zou hebben te adviseren over de geschiktheid van kandidaten voor de ambten van rechter en advocaat-generaal van het Hof en de Rechtbank (artikel 224 bis);
 - ♦ Verbetering van het systeem van sancties, in de vorm van een vereenvoudiging van de preliminaire procedure waarmee de Commissie een zaak voor het Hof kan brengen (artikel 228);
 - ♦ Toevoeging van de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen handelingen (artikel 230) of nalatigheid (artikel 232) van de "agentschappen en organen van de Unie".
-

Overzichtstabel: de voorgestelde artikelen over het Hof van Justitie en de Rechtbank naast de bestaande verdragen

	Nieuwe artikelen	Artikelen die bepalingen uit bestaande verdragen bevatten, maar slechts ten dele of met ingrijpende wijzigingen	Artikelen die overgenomen zijn uit de bestaande verdragen, met kleine wijzigingen of ongewijzigd
DEEL I			
<u>Artikel 20</u> : Het Hof van Justitie van de Europese Unie	✓		
DEEL II: HET HOF VAN JUSTITIE			
<u>Artikel 221</u> :			✓
<u>Artikel 222</u>		✓	
<u>Artikel 223</u>		✓	
<u>Artikel 224</u> <u>Artikel 224 bis</u>	✓	✓	
<u>Artikel 225</u> <u>Artikel 225 A</u>		✓	✓
<u>Artikel 226</u>			✓
<u>Artikel 227</u>			✓
<u>Artikel 228</u>		✓	
<u>Artikel 229</u> <u>Artikel 229 A</u>		✓	✓
<u>Artikel 230</u> <u>Artikel 230 bis</u>	✓	✓	
<u>Artikel 231</u>			✓
<u>Artikel 232</u>		✓	

<u>Artikel 233</u>		✓	
<u>Artikel 234</u>		✓	
<u>Artikel 235</u>			✓
<u>Artikel 236</u>			✓
<u>Artikel 237</u>			✓
<u>Artikel 238</u>			✓
<u>Artikel 239</u>			✓
<u>Artikel 240</u>	✓		✓
<u>Artikel 240 bis</u>			
<u>Artikel 240 ter</u>		✓	
<u>Artikel 240 quater</u>		✓	
<u>Artikel 241</u>			✓
<u>Artikel 242</u>			✓
<u>Artikel 243</u>			✓
<u>Artikel 244</u>			✓
<u>Artikel 245</u>		✓	

ARTIKELN OVER HET HOF VAN JUSTITIE EN DE RECHTBANK

DEEL I

HET HOF VAN JUSTITIE

Artikel 20

Artikel 20: Het Hof van Justitie van de Europese Unie

1. Het Hof van Justitie, met inbegrip van de Rechtbank, verzekert de eerbiediging van de Grondwet en van het recht van de Unie.

De lidstaten voorzien in de nodige rechtsmiddelen om effectieve rechtsbescherming op het gebied van het recht van de Unie te waarborgen.

2. Het Hof van Justitie bestaat uit een rechter per lidstaat en wordt bijgestaan door advocaten-generaal. De Rechtbank bestaat uit ten minste een rechter per lidstaat: het aantal rechters wordt vastgesteld in het Statuut van het Hof van Justitie. De rechters van het Hof van Justitie en van de Rechtbank en de advocaten-generaal van het Hof van Justitie, gekozen uit personen die alle waarborgen voor onafhankelijkheid bieden en voldoen aan de voorwaarden van artikel [XX] van deel II, worden in onderlinge overeenstemming door de regeringen van de lidstaten voor een ambtstermijn van zes jaar benoemd. De aftredende leden zijn herbenoembaar.
3. Het Hof van Justitie is bevoegd uitspraak te doen
 - inzake een door de Commissie, een lidstaat, een instelling of een natuurlijke of rechtspersoon ingesteld beroep in de gevallen en op de wijze als aangegeven in de artikelen [YY] van deel II;
 - bij wijze van prejudiciële beslissing, op verzoek van de nationale rechterlijke instanties, over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van de handelingen van de instellingen;

- inzake tegen beslissingen van de Rechtbank ingesteld hoger beroep of, uitzonderlijkerwijs, deze beslissingen te toetsen, onder de voorwaarden van het Statuut van het Hof.

DEEL II

Artikel 221

Het Hof van Justitie houdt zitting in kamers, als grote kamer of in voltallige zitting, overeenkomstig de regels die daartoe in het statuut van het Hof van Justitie zijn vastgesteld.

Opmerkingen

Tekst van artikel 221, tweede en derde alinea, die in één enkele alinea is samengebond. De eerste alinea ("Het Hof van Justitie bestaat uit een rechter per lidstaat") is ondergebracht in artikel 20 van deel I.

Artikel 222

(Huidige artikel: ongewijzigd)

Het Hof van Justitie wordt bijgestaan door acht advocaten-generaal. Indien het Hof van Justitie zulks verzoekt, kan de Raad met eenparigheid van stemmen het aantal advocaten-generaal verhogen.

De advocaat-generaal heeft tot taak, in het openbaar en in volkomen onpartijdigheid en onafhankelijkheid met redenen omklede conclusies te nemen aangaande zaken waarin zulks overeenkomstig het statuut van het Hof van Justitie vereist is.

Opmerkingen

Artikel is niet gewijzigd.

Artikel 223

De rechters en de advocaten-generaal van het Hof van Justitie, gekozen uit personen die alle waarborgen voor onafhankelijkheid bieden en aan alle gestelde eisen voldoen om in hun onderscheiden landen de hoogste rechterlijke ambten te bekleden, of die bekend staan als kundige rechtsgeleerden, worden in onderlinge overeenstemming door de regeringen van de lidstaten benoemd, **na raadpleging van het comité van artikel 224 bis**.

Om de drie jaar vindt, op de wijze die in het statuut van het Hof van Justitie is bepaald, een gedeeltelijke vervanging van de rechters en de advocaten-generaal plaats ¹.

De rechters kiezen uit hun midden voor drie jaar de president van het Hof van Justitie. Hij is herbenoembaar.

Het Hof van Justitie stelt zijn reglement voor de procesvoering vast. Dit reglement behoeft de goedkeuring van de Raad, die met gekwalificeerde meerderheid van stemmen besluit.

Opmerkingen

Dit artikel is gelijk aan het huidige artikel 223 VEG, behalve wat betreft de verwijzing naar de duur van de ambtstermijn, die nu is opgenomen in artikel 20 in deel I, en wat betreft de vierde alinea, over de benoeming van de griffier, die zou kunnen worden ondergebracht in het statuut van het Hof van Justitie (nieuw artikel 9 van het statuut).

Artikel 224

Het aantal rechters van de Rechtbank wordt vastgesteld bij het statuut van het Hof van Justitie. Het statuut kan bepalen dat de Rechtbank wordt bijgestaan door advocaten-generaal.

¹ Afhankelijk van de ambtstermijn; indien het Praesidium kiest voor een niet-hernieuwbare ambtstermijn, dient deze bepaling te worden geschrapt.

De leden van de Rechtbank worden gekozen uit personen die alle waarborgen voor onafhankelijkheid bieden en bekwaam zijn hoge rechtelijke ambten te bekleden. Zij worden in onderlinge overeenstemming door de regeringen van de lidstaten voor zes jaar benoemd, **na raadpleging van het Comité van artikel 224 bis**. Om de drie jaar vindt een gedeeltelijke vervanging van de Rechtbank plaats. De aftredende leden zijn herbenoembaar.

De rechters kiezen uit hun midden voor drie jaar de president van de Rechtbank. Hij is herbenoembaar.

De Rechtbank stelt in overeenstemming met het Hof van Justitie zijn reglement voor de procesvoering vast. Hij beslist nadat de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen zijn goedkeuring heeft verleend.

Tenzij in het statuut van het Hof van Justitie anders is bepaald, zijn de bepalingen van de grondwet betreffende het Hof van Justitie op de Rechtbank van toepassing.

Opmerkingen

Dit artikel is tot op grote hoogte gebaseerd op het huidige artikel 224; verschil is dat de eerste zin van de huidige tekst ("Het Gerecht van eerste aanleg telt ten minste één rechter per lidstaat") en de tweede zin ("Het aantal rechters wordt vastgesteld bij het statuut van het Hof van Justitie") betreffende de benoemingsprocedure voor de rechters, zijn ondergebracht in artikel 20 van deel I. Voor het overige zou dezelfde aanpak kunnen worden gevolgd als voor artikel 223 wat betreft de benoeming van de griffier.

Artikel 224 bis

Er wordt een comité opgericht om de lidstaten van advies te dienen over de geschiktheid van de kandidaten voor de uitoefening van de ambten van rechter en advocaat-generaal van het Hof van Justitie en van de Rechtbank, voorafgaand aan het besluit van de regeringen van de lidstaten overeenkomstig de artikelen 223 en 224.

Het comité bestaat uit zeven voormalige leden van het Hof van Justitie en van de Rechtbank, personen die de hoogste nationale rechterlijke ambten bekleden en personen die bekend staan als kundige rechtsgeleerden, waarvan er één wordt voorgesteld door het Europees Parlement. De Raad beslist op voorstel van de President van het Hof van Justitie met gekwalificeerde meerderheid van stemmen over de benoeming van de leden en de werkwijze van dit comité.

Opmerkingen

Dit artikel bevat een novum ten opzichte van de huidige situatie. De studiegroep was namelijk van mening dat het opportuun is een "raadgevend comité" in te stellen, "dat als taak zou hebben de lidstaten te adviseren over de geschiktheid van het profiel van een kandidaat/kandidate voor de uitoefening van het ambt op basis van met name objectieve criteria betreffende zijn/haar vakbekwaamheid. Dat comité - waarvan de beraadslagingen niet openbaar zouden zijn en dat geen hoorzittingen zou houden - zou kunnen bestaan uit voormalige leden van het Hof en vertegenwoordigers van de hoogste rechtscolleges van de lidstaten; ook het Europees Parlement zou een juridisch deskundige kunnen benoemen. Een lid verklaarde echter gekant te zijn tegen de gedachte dat het Europees Parlement bij de procedure wordt betrokken, omdat de benoemingsprocedure daardoor gepolitiseerd dreigt te worden. De studiegroep onderstreepte dat de instelling van een dergelijk raadgevend comité de lidstaten zou helpen bij de voordracht van de kandidaten de lat hoog te leggen." (eindverslag van de studiegroep, punt 6).

Het ontwerp-artikel voorziet derhalve in de instelling van dit raadgevend comité. Voorgesteld wordt een comité bestaande uit zeven prominente personen. Terwille van een soepele besluitvorming zou de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen moeten beslissen over zowel de werkwijze van het comité als de benoeming van de leden van het comité. Tenslotte zou het Hof van Justitie betrokken moeten worden bij de instelling van dit raadplegingsmechanisme: daarom wordt voorgesteld dat de Raad beslist op voorstel van de President van het Hof van Justitie.

Artikel 225

(Huidig artikel: ongewijzigd)

1. De Rechtbank is bevoegd in eerste aanleg kennis te nemen van de in de [artikelen 230, 232, 235, 236 en 238] bedoelde beroepen, met uitzondering van die waarvoor een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is en die welke overeenkomstig het statuut aan het Hof van Justitie zijn voorbehouden. Het statuut kan bepalen dat de Rechtbank bevoegd is voor andere categorieën van beroepen.

Tegen de beslissingen die de Rechtbank op grond van dit lid geeft, kan bij het Hof van Justitie een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld, op de wijze en binnen de grenzen die in het statuut worden bepaald.

2. De Rechtbank is bevoegd kennis te nemen van de beroepen die worden ingesteld tegen de beslissingen van de krachtens artikel 225 A ingestelde gespecialiseerde rechtbanken.

De beslissingen die de Rechtbank op grond van dit lid geeft, kunnen op de wijze en binnen de grenzen die in het statuut worden bepaald, bij uitzondering door het Hof van Justitie worden heroverwogen, indien er een ernstig gevaar bestaat dat de eenheid of de samenhang van het recht van de Unie wordt aangetast.

3. De Rechtbank is bevoegd kennis te nemen van prejudiciële vragen die worden voorgelegd uit hoofde van artikel 234 en beperkt blijven tot specifieke, in het statuut bepaalde aangelegenheden.

Wanneer de Rechtbank van oordeel is dat in een zaak een principiële beslissing moet worden genomen die van invloed kan zijn op de eenheid of de samenhang van het recht van de Unie, kan hij de zaak naar het Hof van Justitie verwijzen voor een uitspraak.

De beslissingen die de Rechtbank over prejudiciële vragen geeft, kunnen op de wijze en binnen de grenzen die in het statuut worden bepaald, bij uitzondering door het Hof van Justitie worden heroverwogen, indien er een ernstig gevaar bestaat dat de eenheid of de samenhang van het recht van de Unie wordt aangetast.

1. **Het Europees Parlement en de Raad kunnen, overeenkomstig de wetgevingsprocedure, Europese wetten vaststellen** tot instelling van gespecialiseerde rechtbanken die worden toegevoegd aan de Rechtbank, en die in eerste aanleg kennis nemen van bepaalde categorieën van beroepen in specifieke aangelegenheden. Zij beslissen hetzij op voorstel van de Commissie na raadpleging van het Hof van Justitie, hetzij op verzoek van het Hof van Justitie na raadpleging van de Commissie.
2. In de Europese wet tot instelling van een gespecialiseerde rechtbank worden de regels voor de samenstelling van de rechtbanken vastgesteld en wordt de reikwijdte van de aan deze rechtbanken verleende bevoegdheden bepaald.
3. Tegen de beslissingen van de gespecialiseerde rechtbanken kan bij de Rechtbank een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld of, wanneer de Europese wet tot instelling van de gespecialiseerde rechtbank daarin voorziet, een beroep dat ook op feitelijke vragen betrekking heeft.
4. De leden van de gespecialiseerde rechtbanken worden gekozen uit personen die alle waarborgen voor onafhankelijkheid bieden en bekwaam zijn rechterlijke ambten te bekleden. Zij worden door de Raad met eenparigheid van stemmen benoemd.
5. De gespecialiseerde rechtbanken stellen in overeenstemming met het Hof van Justitie hun reglement voor de procesvoering vast. Zij beslissen nadat de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen zijn goedkeuring heeft verleend.
6. Tenzij in de Europese wet tot instelling van een gespecialiseerde rechtbank anders is bepaald, zijn de bepalingen van de Grondwet betreffende het Hof van Justitie en de bepalingen van het statuut van het Hof van Justitie van toepassing op de gespecialiseerde rechtbanken.

Opmerkingen

In het huidige artikel 225 A is bepaald dat de Raad met eenparigheid van stemmen beslist over de instelling van een gespecialiseerde rechtbank, nadat het Europees Parlement en de Commissie advies hebben uitgebracht (indien het gaat om een voorstel van het Hof van Justitie). De studiegroep heeft aanbevolen dat de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen zou besluiten. Een meerderheid was tevens van oordeel dat de wetgevingsprocedure moet worden toegepast. De groep was van mening dat het besluit tot instelling van een kamer en tot vaststelling van de bevoegdheden ervan een wetgevingskarakter heeft. Het Praesidium heeft besloten de aanbeveling van de studiegroep te volgen.

Artikel 226

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Indien de Commissie van oordeel is dat een lidstaat één van de krachtens de Grondwet op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen, brengt zij dienaangaande een met redenen omkleed advies uit, na deze staat in de gelegenheid te hebben gesteld zijn opmerkingen te maken.

Indien de betrokken staat dit advies niet binnen de door de Commissie vastgestelde termijn opvolgt, kan de Commissie de zaak aanhangig maken bij het Hof van Justitie.

Opmerkingen

Dit is de tekst van artikel 226 in zijn huidige vorm. Een lid van de studiegroep betreffende het Hof van Justitie wenste deze bepaling evenwel te vervangen door een andere, die zou moeten overeenkomen met artikel 88 van het EGKS-Verdrag. Dit zou de Commissie de mogelijkheid bieden vast te stellen of een staat een voor hem uit de Grondwet voortvloeiende verplichting niet is nagekomen. De grote meerderheid van de leden van de studiegroep was evenwel voorstander van handhaving van de bestaande bepaling.

Artikel 227
(Huidig artikel: ongewijzigd)

Ieder van de lidstaten kan zich wenden tot het Hof van Justitie, indien hij van mening is dat een andere lidstaat een van de krachtens de Grondwet op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.

Voordat een lidstaat tegen een andere lidstaat een klacht indient op grond van een beweerde schending van de verplichtingen welke krachtens de Grondwet op deze laatste rusten, legt hij deze klacht voor aan de Commissie.

De Commissie brengt een met redenen omkleed advies uit nadat aan de betrokken staten de gelegenheid is gegeven over en weer schriftelijk en mondeling opmerkingen te maken.

Indien de Commissie binnen drie maanden na indiening van de klacht geen advies heeft uitgebracht, kan de klacht desalniettemin bij het Hof van Justitie worden ingediend.

Artikel 228

1. Indien het Hof van Justitie vaststelt dat een lidstaat een der krachtens de Grondwet op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen, is deze staat gehouden de maatregelen te nemen welke nodig zijn ter uitvoering van het arrest van het Hof van Justitie.
2. **Indien de Commissie van oordeel is dat de betrokken lidstaat deze maatregelen niet heeft genomen, kan zij, nadat zij deze staat de mogelijkheid heeft geboden zijn opmerkingen in te dienen, de zaak voor het Hof van Justitie brengen.** Zij vermeldt het bedrag van de door de betrokken lidstaat te betalen forfaitaire som of dwangsom die zij in de gegeven omstandigheden passend acht.

Indien het Hof van Justitie vaststelt dat de betrokken lidstaat zijn arrest niet is nagekomen, kan het aan deze staat de betaling van een forfaitaire som of een dwangsom opleggen.

Deze procedure geldt onverminderd het bepaalde in artikel 227.

- 3. Wanneer de Commissie bij het Hof van Justitie beroep instelt uit hoofde van artikel 226 omdat zij van mening is dat de betrokken lidstaat zijn verplichting tot mededeling van maatregelen ter omzetting van een kaderwet niet is nagekomen, kan de Commissie, zo zij dit nodig acht, het Hof van Justitie in hetzelfde beroepsschrift verzoeken de betaling van een forfaitaire som of een dwangsom op te leggen ingeval het Hof vaststelt dat een verplichting niet is nagekomen. Indien het Hof van Justitie aan het verzoek van de Commissie voldoet, wordt de betrokken betaling verricht binnen de door het Hof van Justitie in zijn arrest vastgestelde termijn.**

Opmerkingen

Met betrekking tot het mechanisme van sancties in geval van niet-naleving van een arrest van het Hof wordt in het eindverslag van de studiegroep geconstateerd dat het huidige stelsel niet doeltreffend genoeg is, aangezien veroordeelde lidstaten pas na jaren een geldelijke sanctie krijgen opgelegd. De studiegroep is derhalve van oordeel dat het stelsel van sancties op het niet ten uitvoerleggen van arresten van het Hof doeltreffender en eenvoudiger moet worden. Voorgesteld is om het stelsel van sancties van artikel 228 VEG te versterken door de twee fasen die aan de inleiding van de sanctiezaak bij het Hof voorafgaan, te weten de fase van "ingebrekestelling" van de betrokken lidstaat en de fase van "het met redenen omkleed advies" van de Commissie, of althans één van beide, te schrappen¹; een ruime meerderheid is voorstander van dit voorstel.

In het artikel wordt voorgesteld de preliminaire procedure te vereenvoudigen door het met redenen omkleed advies te schrappen.

¹ Dat een zaak zodoende rechtstreeks door de Commissie of door een lidstaat voor het Hof kan worden gebracht, is geen novum: in deze mogelijkheid is voor bepaalde gevallen reeds in het Verdrag voorzien, zoals wanneer een lidstaat misbruik maakt van de uitzonderingen in verband met defensie en crisissituaties (artikel 298).

Bovendien is in de studiegroep voorgesteld de sancties van artikel 228 met terugwerkende kracht te laten ingaan (vanaf het begin van de inbreuk). Een daartoe strekkende bepaling lijkt evenwel niet nodig, omdat de huidige tekst nu reeds voorziet in de mogelijkheid van een dwangsom (per dag berekend vanaf het moment dat het arrest wordt gewezen), maar ook van een forfaitaire som (vastgesteld op grond van de ernst van de niet-nakoming voordat het arrest wordt gewezen).

Lid 3 (nieuw) vloeit voort uit een voorstel dat door de Commissie aan de studiegroep is voorgelegd. Volgens dit voorstel krijgt de Commissie de mogelijkheid zich tot het Hof (in het kader van dezelfde procedure) te wenden voor zowel een beroep uit hoofde van artikel 226 VEG als voor een verzoek een sanctie op te leggen. Indien het Hof, op verzoek van de Commissie, in hetzelfde arrest waarin het de veroordeling uitspreekt ook de sanctie oplegt, en indien de verwerende lidstaat zich niet naar de veroordeling zou voegen, dan zou een dergelijke sanctie in werking treden binnen een bepaalde termijn nadat het arrest gewezen is. Een meerderheid van de leden van de studiegroep steunt dit voorstel. Een dergelijke regeling zou de procedure voor sancties wegens niet-mededeling van een nationale omzettingsmaatregel aanzienlijk kunnen vereenvoudigen en bespoedigen¹. Het Praesidium heeft besloten deze aanbeveling van de studiegroep over te nemen.

Artikel 229

De Europese wetten, de Europese kaderwetten alsmede de krachtens de Grondwet vastgestelde wetten en verordeningen van de Raad kunnen aan het Hof van Justitie volledige rechtsmacht verlenen wat betreft de sancties die erin zijn opgenomen.

Opmerkingen

Dit artikel is uitsluitend gewijzigd om rekening te houden met de nieuwe instrumenten in deel I.

¹ In de praktijk worden de gevallen van "niet-mededeling" - waarin de lidstaat geen omzettingsmaatregel heeft genomen - onderscheiden van de gevallen van incorrecte omzetting - waarin de omzettingsmaatregelen van de lidstaat volgens de Commissie niet stroken met de richtlijn (c.q. kaderwet). De voorgestelde regeling zou niet van toepassing zijn op de tweede categorie.

Artikel 229 A

Onverminderd de overige bepalingen van de Grondwet wordt bij een Europese wet aan het Hof van Justitie, in een in die wet te bepalen mate, de bevoegdheid verleend uitspraak te doen in geschillen die verband houden met de toepassing van krachtens de Grondwet vastgestelde handelingen waarbij industriële eigendomsrechten worden ingesteld.

Opmerkingen

Uit de besprekingen van de studiegroep is gebleken dat er een sterke wil aanwezig is om het gebruik van deze rechtsgrondslag gemakkelijker te maken. Met het oog daarop heeft de studiegroep aanbevolen de huidige procedure (besluit met eenparigheid van stemmen van de Raad + bekrachtiging door de lidstaten) te vervangen: schrapping van het vereiste van bekrachtiging door de lidstaten, invoering van een gekwalificeerde meerderheid voor het Raadsbesluit en, volgens een meerderheid van de studiegroep, voorzien in de wetgevingsprocedure. Het Praesidium heeft besloten de aanbeveling van de studiegroep te volgen.

Artikel 230

1. Het Hof van Justitie gaat de wettigheid na **van de Europese wetten en de Europese kaderwetten**, van de handelingen van de Raad, de Commissie en de ECB, voorzover het geen aanbevelingen of adviezen betreft, en van de handelingen van het Europees Parlement die beogen rechtsgevolgen ten aanzien van derden te hebben. **Het Hof van Justitie gaat ook de wettigheid na van de handelingen van de agentschappen en de organen van de Unie die rechtsgevolgen ten aanzien van derden hebben.**
2. Te dien einde is het Hof bevoegd uitspraak te doen inzake elk door een lidstaat, het Europees Parlement, de Raad of de Commissie ingesteld beroep wegens onbevoegdheid, schending van wezenlijke vormvoorschriften, schending van de Grondwet of van enige uitvoeringsregeling daarvan, dan wel wegens misbruik van bevoegdheid.

3. Het Hof van Justitie is onder dezelfde voorwaarden bevoegd uitspraak te doen inzake elk door de Rekenkamer, de Europese Centrale Bank **of het Comité van de Regio's** ingesteld beroep dat op de vrijwaring van hun prerogatieven is gericht.
4. Iedere natuurlijke of rechtspersoon kan onder dezelfde voorwaarden beroep instellen tegen **handelingen die tot hem gericht zijn of die hem rechtstreeks en individueel raken, alsmede tegen regelgevende handelingen die hem rechtstreeks raken, maar die geen uitvoeringsmaatregelen bevatten.**
5. **De handelingen tot oprichting van organen en agentschappen van de Unie kunnen voorzien in specifieke voorwaarden inzake de beroepen die worden ingesteld door natuurlijke of rechtspersonen tegen de handelingen van deze organen of agentschappen die beogen rechtsgevolgen te hebben.**
6. Het in dit artikel bedoelde beroep moet worden ingesteld binnen twee maanden, te rekenen, naargelang het geval, vanaf de dag van bekendmaking van de handeling, vanaf de dag van kennisgeving aan de verzoeker of, bij gebreke daarvan, vanaf de dag waarop de verzoeker van de handeling kennis heeft gekregen.

Opmerkingen

Lid 1

Over deze bepaling is in de studiegroep het langst gedebatteerd. Lid 1 bevat een belangrijke wijziging, want daarin worden mede de handelingen van de agentschappen en organen van de Unie genoemd. Na een gedetailleerde analyse van de huidige situatie inzake de controle van de wettigheid van de handelingen van de organen en agentschappen, constateerde de studiegroep dat de handelingen tot oprichting van de agentschappen bepalingen bevatten voor de instelling van beroepsmogelijkheden bij het Hof van Justitie tegen de door deze agentschappen vastgestelde rechtshandelingen ¹.

¹ Zie in dat verband het werkdocument van het secretariaat over het recht van beroep tegen handelingen van de agentschappen van de Unie (WD 9).

De leden van de studiegroep zijn van mening dat de wettigheid van geen enkele handeling die rechtsgevolgen ten aanzien van derden heeft, van rechterlijke toetsing zou mogen worden uitgesloten; derhalve beveelt de meerderheid van de studiegroep aan dat artikel 230 EG zo gewijzigd wordt dat, behalve de door de instellingen vastgestelde rechtshandelingen, ook die van de organen en de agentschappen van de Unie eronder komen te vallen. Benadrukt werd dat de handeling tot oprichting van het agentschap voorts specifieke voorwaarden zou kunnen aangeven voor de controle van de wettigheid van de handelingen van het agentschap of het orgaan in kwestie (zie nieuw lid 5). Eén lid kon zich niet aansluiten bij de algemene aanbeveling van de studiegroep op dit punt.

Opgemerkt werd dat deze opvatting van de studiegroep alleen betrekking heeft op de organen en agentschappen die onder het EG-Verdrag vallen; die welke handelen in het kader van het GBVB en van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken moeten worden bestudeerd in het kader van de bepalingen van genoemde beleidsterreinen, omdat zij bepaalde bijzondere kenmerken kunnen hebben die in de handelingen tot oprichting van deze organen of agentschappen zouden kunnen worden geregeld (voor zover de Grondwet de bevoegdheid van het Hof ten aanzien van het GBVB zou uitsluiten, zouden de organen van het GBVB in ieder geval niet onder dit artikel vallen).¹

Lid 2

Geen wijzigingen.

Lid 3

Het Praesidium stelt voor - en zij gaat hiermee in op de verzoeken van verscheidene conventie-leden - ook het Comité van de Regio's te noemen, dat immers een actief recht kan hebben om zijn prerogatieven te vrijwaren.

¹ Met betrekking tot het Europees bureau voor bewapening en strategisch onderzoek, waarin wordt voorzien door artikel 30, lid 3, van deel I, zou het besluit van de Raad tot vaststelling van de werkwijze van het bureau moeten bepalen dat het Hof van Justitie bevoegd is inzake handelingen die rechtsgevolgen hebben ten aanzien van natuurlijke of rechtspersonen.

Lid 4

De studiegroep heeft lang gedebatteerd over de vraag of natuurlijke of rechtspersonen toegang moeten hebben tot het Hof van Justitie voor beroepen tegen handelingen met een algemene strekking. De studiegroep was in twee kampen verdeeld: sommigen wensten geen inhoudelijke wijzigingen aan te brengen in artikel 230, vierde alinea, omdat de huidige formulering van deze bepaling voldoet aan de essentiële eisen van een effectieve rechtsbescherming, aangezien de rechterlijke instanties van de lidstaten prejudiciële vragen betreffende de uitlegging of de geldigheid van het recht van de Unie kunnen (of moeten) voorleggen aan het Hof van Justitie; anderen daarentegen achtten de in die bepaling vastgelegde ontvankelijkheidsvoorwaarden voor beroepen van individuen tegen handelingen met een algemene strekking te restrictief.

De leden van de studiegroep die zich hebben uitgesproken vóór een wijziging van artikel 230, vierde alinea, legden vooral nadruk op het feit dat in bepaalde uitzonderlijke gevallen een individu rechtstreeks door een handeling met een algemene strekking kan worden geraakt zonder dat die handeling een interne uitvoeringsmaatregel inhoudt. In dat geval zou hij thans gedwongen zijn de norm te overtreden om toegang te verkrijgen tot een rechter. Zij vinden dat de huidige voorwaarden voor ontvankelijkheid, volgens welke een persoon "rechtstreeks en individueel" moet worden geraakt, in dit specifieke geval geen controle door het Hof mogelijk maken. Tegen die achtergrond beveelt het Praesidium aan de voorwaarden voor de instelling van een rechtstreeks beroep te verruimen.

De leden van de studiegroep die artikel 230, vierde alinea, gewijzigd willen zien, geven de voorkeur aan de optie met de woorden "handelingen met een algemene strekking". Bepaalde leden vinden de woorden "regelgevende handelingen" evenwel passender, omdat aldus een onderscheid kan worden gemaakt tussen wetgevende en regelgevende handelingen, en zodoende een restrictieve benadering van het recht van beroep van individuen tegen wetgevende handelingen (waarvoor de voorwaarde dat zij de betrokkene "rechtstreeks en individueel raken" blijft gelden) bewaard blijft, en een meer open benadering van beroepen tegen regelgevende handelingen mogelijk wordt. Het Praesidium heeft voor deze laatste benadering gekozen en stelt voor dat natuurlijke of rechtspersonen beroep zouden kunnen instellen tegen regelgevende handelingen die hen rechtstreeks raken, maar die geen uitvoeringsmaatregelen bevatten.

Verder wordt voorgesteld de formulering van artikel 230, vierde alinea, te vereenvoudigen door de woorden “hoewel genomen in de vorm van” te schrappen en deze te vervangen door “handelingen die tot hem gericht zijn of die hem rechtstreeks en individueel raken”.

Tijdens zijn besprekingen heeft het Praesidium tevens nota genomen van een voorstel van een aantal leden van de Conventie om in dit artikel te voorzien in een specifiek beroep ter vrijwaring van de grondrechten; het Praesidium heeft echter, net zoals de studiegroep, besloten geen gehoor te geven aan deze suggestie.

Lid 5

Zie de opmerkingen bij lid 1.

Lid 6

Dit lid bevat de termijn voor de indiening van een beroep tot nietigverklaring. Er zou kunnen worden overwogen deze bepaling op te nemen in het Statuut van het Hof van Justitie.

Artikel 230 bis

De lidstaat ten aanzien waarvan krachtens artikel 45 een constatering is gedaan door de Europese Raad of de Raad kan zich, binnen een maand na de datum van die constatering, alleen wegens schending van de procedurele bepalingen van dat artikel tot het Hof van Justitie richten.

Opmerkingen

Dit artikel volgt de inhoud van artikel 46, onder e), VEU over de procedure zoals bedoeld in artikel 7 EU en artikel 45, deel I, van de ontwerp-Grondwet, maar is anders geformuleerd. Deze bepaling zou moeten worden opgenomen in deel II.

Artikel 231

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Indien het beroep gegrond is, wordt de betwiste handeling door het Hof van Justitie nietig verklaard.

Het Hof van Justitie wijst evenwel, zo het dit nodig oordeelt, die gevolgen van de vernietigde **handeling**¹ aan, welke als gehandhaafd moeten worden beschouwd.

Artikel 232

Ingeval het Europees Parlement, de Raad of de Commissie, in strijd met de Grondwet, nalaten een besluit te nemen, kunnen de lidstaten en de overige instellingen van de Unie zich wenden tot het Hof van Justitie om deze schending te doen vaststellen. **Deze bepaling is onder dezelfde voorwaarden van toepassing op de agentschappen en organen van de Unie die nalaten een besluit te nemen.**

Dit beroep is slechts ontvankelijk indien de betrokken instelling, **het betrokken agentschap of het betrokken orgaan** vooraf tot handelen is uitgenodigd. Indien deze instelling, **dit agentschap of dit orgaan** na twee maanden, te rekenen vanaf de uitnodiging, zijn of haar standpunt nog niet heeft bepaald, kan het beroep worden ingesteld binnen een nieuwe termijn van twee maanden.

Iedere natuurlijke of rechtspersoon kan onder de in de voorgaande alinea's vastgestelde voorwaarden bij het Hof van Justitie zijn bezwaren indienen tegen het feit dat een der instellingen, **agentschappen of organen** van de Unie heeft nagelaten tot hem een andere handeling te richten dan een aanbeveling of een advies.

¹ De vervanging van "verordening" door "handeling" is een noodzakelijke aanpassing om deze alinea te laten sporen met de rechtspraak waarin het Hof van Justitie de gevolgen van andere handelingen dan verordeningen heeft gehandhaafd.

Opmerkingen

Deze bepaling is gewijzigd en de organen en agentschappen van de Unie zijn toegevoegd. Ook al heeft de studiegroep deze kwestie niet besproken, verondersteld kan worden dat indien tegen deze laatste instanties een beroep tot nietigverklaring kan worden ingesteld, zij ook moeten kunnen worden aangeklaagd door middel van een beroep wegens nalaten, dat erop gericht is verzuim dat strijdig is met de Grondwet te bestraffen. De verwijzing naar de ECB in het huidige Verdrag kan worden geschrapt, aangezien is bepaald dat de ECB de status van instelling krijgt.

Artikel 233

De instelling of de instellingen, **het agentschap of het orgaan** waarvan de handeling nietig is verklaard of waarvan de nalatigheid strijdig met de Grondwet is verklaard, is respectievelijk zijn gehouden de maatregelen te nemen welke nodig zijn ter uitvoering van het arrest van het Hof van Justitie.

Deze verplichting geldt onverminderd die welke kan voortvloeien uit de toepassing van de tweede alinea van artikel 288.

Opmerkingen

Dit artikel is gewijzigd zodat het nu ook geldt voor de organen en agentschappen van de Unie. Bovendien luidde de laatste alinea van het voormalige artikel als volgt: "Dit artikel is ook van toepassing op de ECB". Aangezien de ECB omgevormd wordt tot een instelling, heeft deze alinea geen bestaansreden meer.

Artikel 234

Het Hof van Justitie is bevoegd, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen

- a) over de uitlegging van de Grondwet,

- b) over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen van de Unie,
- c) over de uitlegging van de statuten van bij besluit van de Unie ingestelde **agentschappen of organen**, wanneer die statuten daarin voorzien.

Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechterlijke instantie van een der lidstaten, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof van Justitie verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen.

Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, is deze instantie gehouden zich tot het Hof van Justitie te wenden.

Indien een dergelijke vraag wordt opgeworpen in een bij een nationale rechterlijke instantie aanhangige zaak betreffende een gedetineerde persoon, doet het Hof van Justitie zo spoedig mogelijk uitspraak.

Opmerkingen

Voorgesteld wordt deze bepaling - die van fundamenteel belang is aangezien zij een gedecentraliseerde controle van het recht van de Unie, alsmede een samenwerking tussen de nationale rechterlijke instanties en het Hof van Justitie instelt - nagenoeg ongewijzigd te laten, zij het dat de specifieke verwijzing naar de ECB kan worden geschrapt.

Voorts is tijdens de bespreking van de ontwerp-artikelen betreffende JBZ door een lid van de Conventie een wijzigingsvoorstel ingediend dat ertoe strekt dat het Hof van Justitie uitspraak moet doen binnen een termijn van ten hoogste drie maanden wanneer de nationale procedure betrekking heeft op een gedetineerde. De prejudiciële procedure heeft namelijk schorsing van de nationale procedure tot gevolg, hetgeen van bijzonder groot belang is wanneer de nationale procedure betrekking heeft op een gedetineerde. Het Præsidium achtte het dienstig gehoor te geven aan deze

suggestie, die is verwoord in de laatste alinea, met dien verstande dat de termijn van drie maanden is vervangen door de zinsnede "zo spoedig mogelijk". Bedacht moet worden dat het Hof reeds nu in bepaalde gevallen "versnelde procedures" kan volgen "wanneer de bijzondere spoedeisendheid van de zaak vereist dat het Hof zo snel mogelijk uitspraak doet" (zie artikel 62 bis van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van justitie). Voorts zou voor dit soort prejudiciële procedures een termijn kunnen worden vastgesteld, maar het Praesidium was van mening dat een eventuele termijn in het Statuut van het Hof van Justitie zou kunnen worden opgenomen.

Artikel 235

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Het Hof van Justitie is bevoegd kennis te nemen van geschillen over de vergoeding van de in de tweede alinea van artikel 288 bedoelde schade.

Artikel 236

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Het Hof van Justitie is bevoegd uitspraak te doen in elk geschil tussen de Unie en haar personeelsleden, binnen de grenzen en onder de voorwaarden vastgesteld in het statuut of voortvloeiende uit de regeling welke op hen toepasselijk is.

Artikel 237

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Het Hof van Justitie is bevoegd, binnen de hierna aangegeven grenzen, kennis te nemen van de geschillen betreffende:

- a) de uitvoering van de verplichtingen der lidstaten voortvloeiende uit de statuten van de Europese Investeringsbank. De Raad van bewind van de Bank beschikt dienaangaande over de bevoegdheden welke bij [artikel 226] aan de Commissie zijn toegekend;

- b) de besluiten van de Raad van gouverneurs van de Europese Investeringsbank. Elke lidstaat, de Commissie en de Raad van bewind van de Bank kunnen onder de voorwaarden gesteld in [artikel 230] beroep instellen tegen deze besluiten;
- c) de besluiten van de Raad van bewind van de Europese Investeringsbank. Beroep tegen deze besluiten kan onder de voorwaarden van [artikel 230] slechts worden ingesteld door de lidstaten of de Commissie, en alleen in geval van schending van de vormvoorschriften bedoeld in artikel 21, leden 2, 5, 6 en 7, van de statuten van de Bank;
- d) de uitvoering van de verplichtingen van de nationale centrale banken voortvloeiende uit deze Grondwet en uit de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken. De Raad van de Europese Centrale Bank beschikt dienaangaande ten aanzien van de nationale centrale banken over de bevoegdheden welke bij [artikel 226] aan de Commissie zijn toegekend ten aanzien van de lidstaten. Indien het Hof van Justitie vaststelt dat een nationale centrale bank een van de krachtens deze Grondwet op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen, is deze bank gehouden die voorzieningen te treffen welke nodig zijn ter uitvoering van het arrest van het Hof van Justitie.

Artikel 238

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Het Hof van Justitie is bevoegd uitspraak te doen krachtens een arbitragebeding vervat in een door of namens de Unie gesloten publiekrechtelijke of privaatrechtelijke overeenkomst.

Artikel 239

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Het Hof van Justitie is bevoegd uitspraak te doen in elk geschil tussen lidstaten dat met de materie van deze Grondwet verband houdt, indien dit geschil hem krachtens een compromis wordt voorgelegd.

Artikel 240
(Huidig artikel: ongewijzigd)

Behoudens de bevoegdheden die bij deze Grondwet aan het Hof van Justitie worden verleend, zijn de geschillen waarin de Unie partij is, niet uit dien hoofde onttrokken aan de bevoegdheid van de nationale rechterlijke instanties.

Artikel 240 bis

Het Hof van Justitie is niet bevoegd ten aanzien van de artikelen 29 en 30 van deel I en hoofdstuk I van deel II betreffende het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.

Opmerkingen

De studiegroep Hof van Justitie was verdeeld over de vraag of het Hof bevoegd moet zijn op het gebied van het GBVB. Daarom is het moeilijk een consensusvoorstel te presenteren. De formulering van het onderhavige ontwerp-artikel, dat de huidige situatie weerspiegelt, is geïnspireerd op de navolgende overwegingen.

Thans is het zo dat wanneer een optreden op GBVB-gebied voorziet in economische sancties tegen een derde land, er implementatiemaatregelen op Gemeenschapsniveau nodig zijn; deze maatregelen worden genomen op basis van de artikelen 60 en 301 VEG. In geval van economische sancties tegen personen wordt artikel 308 VEG gehanteerd¹. Het Hof oefent zijn rechterlijke toetsing met betrekking tot al die implementatiemaatregelen uit overeenkomstig het EG-Verdrag. Onder handhaving van de status quo heeft het Præsidium evenwel bepaald dat in artikel 31 van hoofdstuk 4 van titel B (extern optreden) uitdrukkelijk moet worden voorzien in de mogelijkheid dat economische sancties aan personen worden opgelegd. In de in deze bepaling bedoelde gevallen oefent het Hof rechterlijke toetsing uit. Wat sancties (beperkende maatregelen) betreft, zou het de

¹ De Raad heeft de artikelen 60 en 301 echter ruim geïnterpreteerd, en ze als rechtsgrondslag gebruikt voor het aannemen van sancties tegen personen of verenigingen die daadwerkelijk macht hebben uitgeoefend over een land of een deel van een land.

vraag kunnen zijn of de Conventie het al dan niet passend acht de mogelijkheid van beroep van personen uit te breiden tot handelingen die worden aangenomen op grond van GBVB-besluiten die andere dan economische gevolgen hebben voor personen (beperkende maatregelen uit hoofde van GBVB-besluiten kunnen bijvoorbeeld het verbod op de toegang en het vrije verkeer van personen, zoals een visumweigering, behelzen). Het vraagstuk van een specifieke rechtsgrondslag inzake andere dan economische sancties tegen personen moet worden besproken in samenhang met het debat van de Conventie over artikel 31 van deel II (extern optreden), en niet in het kader van de bepalingen betreffende het Hof van Justitie.

De vraag is gesteld of het mogelijk is staten en instellingen op grond van artikel 230 VEG het recht van beroep te geven tegen GBVB-besluiten die in strijd met de in de Grondwet vastgelegde wezenlijke vormvoorschriften zouden zijn genomen. Het Praesidium heeft echter geen gehoor gegeven aan deze suggestie. Dit neemt niet weg dat het Praesidium van oordeel is dat de bevoegdheid van het Hof moet worden erkend om te toetsen of voorgenomen internationale overeenkomsten op het gebied van het GBVB verenigbaar zijn met de bepalingen van de Grondwet (het huidige artikel 300, lid 6).

Voorts heeft het Praesidium zich gebogen over de aanbeveling van de studiegroep dat "ten gevolge van de opheffing van de pijlers, de Grondwet het in artikel 47 VEU vervatte beginsel moet handhaven, op basis waarvan het Hof van Justitie bevoegd is om te toetsen of de GBVB-maatregelen en -procedures geen afbreuk doen aan de procedures die van toepassing zijn op andere (onder de voormalige eerste pijler vallende) beleidsonderdelen van de Grondwet, zodat deze laatste onverlet blijven ¹". Uitgaande van de vaststelling dat de pijlers zijn opgeheven, maar dat in deel III van de Grondwet voor elk domein de toepasselijke procedures worden gespecificeerd, is het Praesidium van mening dat artikel 230 het Hof van Justitie de mogelijkheid biedt een toetsing van de wettigheid te verrichten. Een instelling die zich ten onrechte op een rechtsgrondslag uit het GBVB-hoofdstuk zou baseren voor de aanneming van een handeling die zij op een rechtsgrondslag uit een andere Grondwetbepaling (buiten het GBVB-hoofdstuk) had moeten baseren, zou namelijk de Grondwet schenden, aangezien de betrokken handeling op een onjuiste rechtsgrondslag zou stoelen.

¹ Studiegroep Hof van Justitie - aanvullend verslag van 16 april 2003 over het vraagstuk van de rechterlijke toetsing van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (CONV 689/1/03 REV 1, punt 7, onder b).

Artikel 240 ter

Bij de uitoefening van zijn bevoegdheden betreffende de bepalingen in de hoofdstukken 3 en 4 van de titel [...] betreffende de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid is het Hof van Justitie niet bevoegd de geldigheid of de evenredigheid na te gaan van operaties van de politie of van andere instanties van een lidstaat belast met wetshandhaving of de uitoefening van de verantwoordelijkheden van de lidstaten ten aanzien van de handhaving van de openbare orde en de bescherming van de binnenlandse veiligheid, **indien deze handelingen onder het nationaal recht vallen.**

Opmerkingen

Dit artikel is gebaseerd op het huidige artikel 35, lid 5, VEU, met uitzondering van de laatste acht woorden. Het correspondeert met artikel 9 van alle door het Præsidium aangenomen artikelen betreffende JBZ. Velen hebben voorgesteld het te schrappen, maar er waren ook andere leden die verzochten artikel 35, lid 5, VEU in zijn geheel over te nemen. Bijgevolg mag worden verondersteld dat dit artikel, in zijn huidige formulering, een aanvaardbaar compromis vormt. Het lijkt echter zinvoller het bij de artikelen betreffende het Hof onder te brengen, in plaats van het te laten staan in het hoofdstuk betreffende de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.

Artikel 240 quater

De lidstaten verbinden zich een geschil betreffende de uitlegging of de toepassing van de Grondwet niet op andere wijze te doen beslechten dan in deze Grondwet is voorgeschreven.

Opmerkingen

In dit artikel is de tekst van artikel 292 VEG overgenomen, die beter op zijn plaats lijkt in de bepalingen van deel II inzake het Hof van Justitie.

Artikel 241

Iedere partij kan, ook al is de in artikel 230, vijfde alinea, bedoelde termijn verstreken, naar aanleiding van een geschil waarbij **een Europese wet, een wet** of een verordening van de Raad, van de Commissie of van de ECB in het geding is, de in artikel 230, tweede alinea, bedoelde middelen aanvoeren om voor het Hof van Justitie de niet-toepasselijkheid van deze handeling in te roepen.

Opmerkingen

Dit artikel is slechts gewijzigd om rekening te houden met de nieuwe benamingen van de instrumenten.

Artikel 242

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Een bij het Hof van Justitie ingesteld beroep heeft geen schorsende werking. Het Hof van Justitie kan echter, indien het van oordeel is dat de omstandigheden zulks vereisen, opschorting van de uitvoering van de bestreden handeling gelasten.

Artikel 243

(Huidig artikel: ongewijzigd)

Het Hof van Justitie kan in zaken welke bij dit college aanhangig zijn gemaakt, de noodzakelijke voorlopige maatregelen gelasten.

Artikel 244

(Huidig artikel: ongewijzigd)

De arresten van het Hof van Justitie zijn uitvoerbaar overeenkomstig de bepalingen van [artikel 256].

Het statuut van het Hof van Justitie wordt vastgesteld bij een protocol.

De bepalingen van het statuut kunnen bij wet worden gewijzigd, met uitzondering van titel I en artikel 64. Het Europees Parlement en de Raad beslissen daartoe hetzij op verzoek van het Hof van Justitie en na raadpleging van de Commissie, hetzij op verzoek van de Commissie en na raadpleging van het Hof van Justitie.

Opmerkingen

Een meerderheid in de studiegroep heeft aanbevolen dat het statuut van het Hof van Justitie door middel van de wetgevingsprocedure wordt vastgesteld, met uitzondering van titel I, die met name de immuniteitenregeling van de rechters en de advocaten-generaal betreft, en van artikel 64 inzake de talenregeling. Het Praesidium heeft besloten deze aanbeveling van de studiegroep over te nemen.
